

Als voorzitter van de Commissie Integraal Waterbeheer zette prins Willem-Alexander zich in om Nederland veilig en bewoonbaar te houden.

Koninklijke Hoogheid, welkom...

Het afgelopen decennium is Nederland geconfronteerd met dreigende overstromingen, wateroverlast en waterschade. Hoe hebt u dat ervaren?

Willem-Alexander:

Als een signaal dat we daar toch niet goed op waren voorbereid. We waren wereldnieuws in 1995. Er was toen een grote kans dat de rivieren in Midden-Nederland zouden overstromen. De Nederlanders, die dachten dat ze de strijd met het water voorgoed hadden gewonnen, werden met de neus op de feiten gedrukt. Er moesten 200.000 mensen geëvacueerd worden, de situatie was zeer bedreigend. Gelukkig zijn er geen ernstige ongelukken gebeurd. Maar het heeft me wel duidelijk gemaakt dat er iets moet veranderen in onze benadering van het water.

Beantwoord vraag 1

Ja... Kan het geen toeval zijn geweest, die dreiging van overstromingen in 1995?

Willem-Alexander:

Ik denk het niet. Wereldwijd nemen de problemen op het gebied van water in hoog tempo toe. In sommige gebieden is veel te veel water, in andere heerst een groot tekort. Vrijwel overal is het water nog steeds te vuil. Nederland is traditioneel goed in waterbeheer. Onze deskundigheid wordt in de hele wereld geprezen. We zijn overal actief. Maar langzamerhand beginnen waterbeheerders te beseffen dat we de problemen toch beter op een andere manier kunnen aanpakken, op een meer gevarieerde manier dan we de afgelopen 50 jaar hebben gedaan.

Beantwoord vraag 2

Wat is er dan misgegaan?

Willem-Alexander:

Er is te veel ruimte van het water afgenomen. Dat is de kern van het probleem. Er

zijn steeds meer wegen aangelegd en er is meer bebouwing. Waar asfalt ligt en bebouwing staat, kan het water de grond niet in. We hebben het water zo veel mogelijk ingesnoerd om het zo snel mogelijk te kunnen afvoeren naar zee. Rivieren en beekjes zijn gekanaliseerd, uiterwaarden en beddingen van de rivieren zijn bebouwd. De kruik staat op barsten, zou je kunnen zeggen.

Beantwoord vraag 3

En, eh... stel nou dat we niks doen...

Willem-Alexander:

Dan kan het fout gaan. We hebben te weinig plaats om een overvloed aan water op te vangen. Door de klimaatverandering gaan vermoedelijk steeds vaker grote hoeveelheden neerslag vallen, meer nog dan nu. Bij het afvoeren van al dat water via de rivieren kan het dan misgaan. We moeten ons voorbereiden op zulke situaties. We moeten nu kiezen waar een gebied bij hoog water eventueel onder water gezet kan worden, voordat de natuur zelf kiest.

Land prijsgeven aan water? Kunnen we niet gewoon hogere dijken bouwen?

Willem-Alexander:

Natuurlijk kan dat, en het zal op sommige plekken een goede oplossing zijn. Maar niet overal en altijd. Er is te lang gedacht dat we met technische middelen, met nog hogere dijken de zaken onder controle konden houden. Waar we naartoe moeten is een goede combinatie van techniek en meewerken met de natuur. Het water moet meer ruimte krijgen.

Beantwoord vraag 4

Waar denkt u dan aan?

Willem-Alexander:

Ik denk aan riviertjes en beken die kronkelen, en dijken die worden verlegd. Ik denk ook aan meer ruimte voor water in de steden. Vooral in de planning van nieuwbouwwijken is dat mogelijk. Een nieuwe wijk als Leidsche Rijn, bij Utrecht, is een goed voorbeeld. Het regenwater wordt daar zo lang mogelijk in de wijk gehouden. Het wordt niet rechtstreeks in het riool geloosd, maar het krijgt de kans weg te zakken in zogenoemde wadi's.

Eh... wadi's?... wat zijn dat?

Willem-Alexander:

Dat zijn een soort watergeulen, van waaruit het water weg kan lopen naar de vele sloten in de wijk.

Beantwoord vraag 5

Oké... eh, nog even iets heel anders. Nederland wordt wel 'het putje van Europa' genoemd. Is het niet zo dat wij moeten dweilen, als in Frankrijk, België, Zwitserland of Duitsland de kraan openstaat?

Willem-Alexander:

We zijn aan de bovenloop van de rivieren inderdaad afhankelijk van onze buurlanden. Wanneer zij hoog water te snel afvoeren, kan dat hier in Nederland grote problemen veroorzaken.

En veel van hun vervuiling komt uiteindelijk hier terecht, wat u 'het putje van Europa' noemt. Daarom werkt Nederland op het gebied van waterbeheer intensief samen met de buurlanden.

Met de andere oeverstaten van de Rijn gebeurt dat al 50 jaar.

Beantwoord vraag 6

Willem-Alexander:

Maar mag ik ook even een positief punt noemen? Het is echt niet zo dat de rivieren alleen maar voor problemen zouden zorgen.

Wat bedoelt u?

Willem-Alexander:

Nou, die rivieren voorzien ons bijvoorbeeld ook rijkelijk van zoet water. Hoewel wij veel klagen over regen die dagenlang op ons neervalt, is de neerslag hier absoluut onvoldoende om aan onze zoetwaterbehoefte te voldoen. We hebben enorme hoeveelheden nodig voor de huishoudens, de industrie en de landbouw. En ook, dat realiseren maar weinig mensen zich, om het zeewater uit de bodem te spoelen dat constant het land binnenstroomt en verzilting van de grond veroorzaakt.

Beantwoord vraag 7

Experts voorzien dat de zeespiegel de komende eeuw 20 tot 110 centimeter zal stijgen. Is er reden voor ongerustheid?

Willem-Alexander:

Nee, niet als we nu maatregelen nemen met een goede mix van nieuwe techniek en meebewegen met de natuur. Wie de afgelopen jaren langs het strand wandelde, heeft vast wel iets gemerkt van de zandsuppleties, het opspuiten van zand, zeg maar, om de kust te versterken. Dat is hard nodig. Uit metingen is namelijk gebleken dat het duin bij stormvloed steeds verder landinwaarts wordt weggeslagen. Bij stevige, brede duinen is dat geen probleem, maar op sommige plaatsen, bijvoorbeeld ten zuiden van Den Haag, zijn de duinen wel erg smal. Dat zijn de zwakke schakels, dáár moet iets gebeuren.

Wat precies dan?

Willem-Alexander:

Je kunt dan denken aan uitbouw van de duinen richting zee of aan de verplaatsing van bebouwing achter de duinen om op de vrijgekomen grond een extra beveiliging aan te leggen. We hebben trouwens niet alleen te maken met een stijgende zee. In westelijk Nederland daalt het land ook nog eens door de zogenaamde inklinking, het zakken van de bodem. Dat vormt dus een extra reden om de kust te versterken.

Nou, ik hoor het al, onze strijd tegen het water blijft nog een grote uitdaging.

Willem-Alexander:

Inderdaad, ja.

Koninklijke hoogheid, bedankt voor dit gesprek.

Willem-Alexander:

Graag gedaan.

Beantwoord vraag 8